

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest IV. megyeháztér 9. sz. ... Kiadó-hivatal: Budapesti IV. megyeháztér 9. sz. ...

Előzetési díj: Vázkre postán vagy helyben házhoz hordva: Egy évre ... Hirdetési díj: 9 hasábos petitor egy-zeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.

A képviselői szótartás ügyében.

Magyarország közgazdasága, pénzügyi helyzete, összes anyagi léteirkei felett dobta el a kockát Tisza Kálmán kormánya. A nemzet nem adja, nem adhatja belegezését és gyilkos munkához.

Tisza Kálmán egyetlen pontban sem érvényesítette a maguk teljességében és igazságos voltában nemzeti követeléseinket: feladta valamennyit hosszú tíz évre, és ezzel minden valószínűség és a régebbi tíz éves tapasztalat szerint örökre.

Azmondják mentőgúly, hogy majd a jövő feladata lesz többet kivinni, most gyöngök vagyunk. Hisz ugyanezzel álltunk 67 után, s hol állunk most. Ugyanezzel bíztattak egy évtizeden át, s miről beszéltünk nekünk. Hogyan képzelték, hogy fokozottabb terhek mellett, a legparányibb erősdésére lehet kilátás.

Vége-hossza nem volna a kérdéseknek, azon urakkal szemközt, a kik mentegőzés fejében a jövőre irányozták változat, holott ők a jelen politikai és becsületbeli kötelesegeik vannak egy a létező ország polgárainak egyeteme, valamint saját választói iránt.

Hogy ily megbízással nem nyert senki mandatut a háza, sem a fusio, sem a szabadelvűség, sem bármí másféle törekvés köpenye alatt: az oly tény, melynek bizonyítványát képezik a választások alatt kiadott programok. Soha általánosabban mozgó, s főképp csak a hatalom rudját igazgató férfi személye iránt vak bizalmat kifejező programok napvilágot nem láttak.

Mi tudni akarjuk, kiknek lelkiismeretét és jellemét nem szeszélyezi sem ánnepélyes szó, sem becsületbeli ígért. Elhatároztuk tehát, hogy a beérkezés rendjéhez és terünk nagyságához képest holnapról kezdve adni fogunk azon képviselők programjából islető személyeseket, a kik egyik vagy másik irányban szavukat kötötték le választóiknak.

Hadd lássuk: lesz-e bátorságuk az uraknak megszegnii a nemzet iránt kötelező szavukat és ígéréteiket. Hadd lássuk: becsületes népképviselőikkel van-e a nemzetnek dolga az urak, vagy lelkiismeretlen mandatumkufákkal? Hazájuk és nemzetük iránt adandó tisztességes emberekkel állunk-e szemközt, vagy csak a hatalom uszályába kapaszkodó nyomorultakkal.

A hazánkban megígátott erkölcsök és hitelök vesztett többség uralkal teszik kívánatossá, hogy tisztuljon a láthatár és szemtől szembe láthatassuk az ősi döntő szavazás után, kik a társadalmi erkölcsök megromtói és a politikai élet megfelyesítői.

Az igazságügyi bizottság ma d. u. 5 órakor tartott ülésében tárgyalás alá vette a záloglevelek biztosításáról szóló tjavaslatnak a képr. ház által hozzá utasított 14 §-át s ez az eddigi szövegben ugyan elfogadta, de a határozat értelmének kifejezése tekintetében a következő új szövegvel töltötte meg:

Jelzalogintézeteknek azon kölcsönkövetései, melyeknek alapján záloglevelek bocsáthatók ki (12. §) épségben maradnak akkor is, ha a jelzalogul szolgáló ingatlan bírói árverésen a jelzalogintézet magáévá teszi. Az ily kölcsönkövetések csak a jelzalogintézet kérelmére törölhetők ki s addig a záloglevelek fedezetül szolgálnak (18. §.)

Ezen kívül tárgyalta a bizottság a magyar föld hitelintézet a layszabályainak az 1875. évi 37 t. c. néhány szakaszától eltérő intézkedéseinek becikkelyezéséről szóló tjavaslatot, melyet változtatás nélkül elfogadtak.

A zárszámadási bizottság mai ülése — könyven megtörténhetik — nagy fontosságu lesz következményében. A pesti-fiumei hajógyárnak jelenleg adott 300,000 ftrol volt szó, melynek egy jelentékeny része — mintegy 96,000 ft — az államra nézve elveszett. Oka az állam ebbeli megkörosodásának Lónyay Menyhért akkori pénzügyminiszter hibás, gondatlan, vétkes eljárása.

Az országgyűlés mai ülésén a bizottság meghallgatja. Többen kijelentették, hogy a volt pénzügyminiszter meghallgatása felesleges ugyan, mert a bizottság előtt fekvő terjedelmes adatok oly kimerítő s annyira részletezik a kérdést, hogy az a bizottság minden tagja előtt teljes világításban áll s határozott meggyőződést formálhatott felőle magának mindenki, de nehogy a szokásos eljárás — az ill tő volt miniszterek meghallgatása — ez esetben módosítások, mindnyáján megegyeztek abban, hogy a véghatározat Lónyay meghallgatása után történjék.

A „Pesti Napló” mai száma azt írja, hogy a szabadelvű pártból kilépett képviselőkhöz csatlakozott Mukics Ernő is, ki eddig egy pártkörhöz sem tartozott. Felkértünk annak kijelentésére, miszerint a „Pesti Napló” ezen híre teljesen alaptalan.

A salonichi vérfürdő következményei.

(lk) A salonichi esemény miatt élénk izgalom uralkodik egy a német, mint a francia sajtóban. Ez esemény soha rosszabbkor nem jöhetett volna Törökországba, mint a jelen pillanatban, midőn a szerencsétlen ország egy is annyira igénybe veszi Európa erkölcsi támogatását, s csak ennek köszönheti majd leginkább, ha Európai uralma tovább is fenn marad.

A francia s német sajtó, határozottan elfogultan nyilatkozik az eseményről, nem tekint az incidenseket, egyenesen rástíti a portára a bűnösség bélyegét, a nélkül, hogy előbb a tényálladékkal tisztába jöme, s hogy engedné előbb lefolyni a vizsgálatot.

Előre hirdetve van, mint fog fellépni a két hatalom salonichi képviselőinek kivégeztése miatt, s a követendő elégtétel annyira szigorú, tán igazságtalan, hogy részben Francia és Németország, mint olyanok, kik egy háldokló ellenében lépnek fel ily henczegőleg, kihívólag, gyávassággal vádolhatók.

megegyezett ez együttes követelésben, s a lapok nógátják is erre kormányukat, sőt vannak, melyek tovább mernek követeléseikben, emlékeztetik kormányukat a dseddai mérszárásra, midőn a francia s angol hajók bombázni kezdék Dseddát. Készeknek nyilatkoznak követeléseiknek kielégítéséért fegyverrel is közbelépni, érthetetlennek nevezik a török kormányt, mely ily válságos időben ide engedni fejlődni a fanatizmust, sőt határozottan a divánt támadják meg, mely maga igazítja a mohamedánokat a keresz tények ellen.

A higgadtabb lapok a törökök fanatizmusának tulajdonítják az eseményt, míg mások azt szeretnék tudni, mit kerestek a német s francia consulok a moscheában, s miért avatkoztak ezek a dolgba?

Ha az ez ügybeni vizsgálatok be lesznek fejezve, tán világosabban szólhatunk a dologhoz, de most, midőn a táviratilag érkezett tudósítások annyira homályosak, sőt ellentmondók, azt hisszük, az amerikai consulnak, ha bolgár származású is, semmi joga nem volt azt megakadályozni, hogy egy bolgár lány a mohamedán vallásra térjen, annál kevésbé volt jogukban amerikai consulársuknak ségkedeztet nyujtani a német s francia ügyvivőknek.

Vagy itt is áll talán a „quod licet Jovi” fele elv? s felejtik azt az európai hatalmak, mennyire elősegítik ők, az izlámról kitérő nő, vagy egyenesen a háremből menekülő megszőktetését? Hisz volt rá eset, midőn a török főváros előtt nyitotta ki egy angol sorhajó ágyu kapuit csak azért, mert a hajóra egy a hajóra menekült török nő kiadottását követelte. Vagy az a mindennapi eset Törökországban, hogy az agnyókók összejárják a kikötőben horgonyzó hajókat szokásos, s a kapitányoktól már ismeret kérdésekkel „volete passeggiert per Ungheria”, mi annyit jelent, akar-e menekülő háremhölgyeket Törökországból elszállítani? És a hatalmak ezt nemcsak megengedik, de elősegítik. Anglia még az angol hajóra menekült rabzókat is védelmezi, a művelt de kevésbé művelt államok pedig minden büntelenül üldöztetik.

Már ha a többi hatalmak ily előjogokat vindicálnak maguknak, quo jure merik azt követelni Törökországtól, hogy ott egy leány az államban domináló vallásra ne térhessen? Nem jogosan követelhetők-e a törökök, hogy a bolgár leány szabad lelkiismerete gyakorlatában ne gátolassék, kivált ha erre már koránál fogva is igényt tarthatott. (Mert sem az előmenyeket, sem a körülményeket mindaddig nem ismeri Francia s Németország.)

Kétséget sem szenved, hogy a salonichi mohamedánokat bánthatta a reciprocitás elvének ily gyalázatos megsértése. S valóban nagy árnnyat vet a nemzetközi viszonyokra, midőn egy hatalom ily módon akarja tekintélye gyarapítására a gyengébb hatalom veszelyes s mostoha helyzetét kiaknázni.

A német s francia consulok viselése ép úgy mint az amerikaié, sértő, kihívó, s az internationalis jogokba ütköző volt, s az ő provocatójuknak volt következménye a vérlázító eset; az első hibát ők követték el, mi által a bűnösöknél némi enyhítő körülmény merül fel.

Azon ráfógás, hogy a törökök a mecsetbe hurcolták áldozataikat, hihetetlen, mert a ki ismeri a törökök, csaknem lehetetlenek tartja, hogy azok templomukat vérengzéssel szennyeyezék be. Így csak a provocatio folytatása lehetett a mecsetben megjelenés.

De bármint álljon is az eset, a divánnak semmi összeköttetése nem volt a mérszárókkal, s így jogtalanok a divánra hányt vádak, jogtalanok a diván elé szabott feltételek.

Valószínű, hogy a török kormány magát ily meggett volna annyit, hogy a czinkosok megbüntettessenek; de ha ez meg nem történt volna, csak akkor követelhető vala Francia s Németországtól, azoknak az ország törvényei szerinti megbüntetését. A hátrahagyott családoknak bizonyos kárpótlás szintén rendőn van, de miért van az tetemesre szabva, s miért kellend ezek a török kincstárnak fedezni azon esetre, ha az a bűnösök vagyonából ki nem kerülne? Vége a harmadik pont a legsértőbb, s legjogtalanabb. Garantiát adjon a kormány a gaztettek ismétlése ellen. Hisz evel elismeri, hogy e garancia eddig nem létezett, vagy pedig a gyilkosokkal egyetértést mondja ki.

Olyan feltételek ezek, minőket csak attól követelhetni, ki mindent megadni kénytelen, s az elégtételt bizonyára nem válik becsületére sem Francia s Németországnak.

Itt egy egyszerű gyilkosság forog fenn, s a bűnösöknek aligha volt esze ágában is internationalis érdekeket sérteni meg. Lám Belgrádban határozottan a monarchia ellen demonstráltak, s mégis mióll állott az elégtétel? A francia s német követelésekkel szemben, bizony semmióll.

A diván elég szépen, sőt hízegőleg tett akkor, midőn a jelen kritikus körülmények között azonnal, minden megkeresés nélkül hadi hajót rendelt s bíróságot delegált Salonichbe. Ez is bizonyossága a szolgálattétségének, s a

vétések megbüntetésére iránti hajlamának. És mindezekkel szemben, Francia- és Németországnak nem elég az igazság, nekik megaláztatás is kell.

Különbőn a földközi tengeri tengerihatalmak mindnyáján rendelték hadihajókat Salonichi kikötőjébe, hogy a további zavargásoknak eleje vétecsék, vagy hogy szükség esetén a várost bombázhassák.

Általános feltűnést keltett politikai körökben — írja a „K. N.” — hogy h. Simonyi L. keresz. min., a vámszerződési tárgyalásoknak tulajdonképeni ressortminisztere se a szabadelvű párt értekeletén, se a képviselőházban nem volt jelen, s nem vett részt a kormány előterjesztése fölötti határozatalban. Képviselői körökben nyílt titoknak tekintik, hogy h. Simonyi nem helyesi azon állapotok, melyeken a kormány az egyeség megkötésére vállalkozott, s hogy az egyeség törvényhozási elfogadása után becsut fog venni a kereskedelmi tárgya vezetéstől.

Hangulat a vidéken.

Szeged, május 9. Lehettelen leírom ama bosszuság szűlte általános lehangoltságot, melyet nálunk Tisza új egyezség előidézt. Meglepett ezen új hír bennünket, s pedig fájdalmasan, mert bizalmunkat az utolsó percig — mint minden jogos küzdelemben — el nem veszítők. Nem mertük hinni, hogy Tisza, tudván és ellen fogaljon hidegvérű irgalmatlansággal állást. Fájdalom ez is megtörtént! Egy új nagy csapás ez országunkra, melyet teljes nagyszerűségben azon egyszerű oknál fogva nem képes átézni a nemzet, mivel érzi képtessége anny sanyaruság s viszontagságok középete ugyszólván minden iránt már eltomplit.

Ölts gyászát magadra nemzet, mely képes sem vagy segíteni önmagadon akkor, midőn minden gondolható eszköz rendelkezésre áll! Mit használ az alkalom, ha nincsenek derék férfiak, oly férfiak, kik erélyrel és keménnyen, elszántan a küzdelem lephetetlenked érte! Nemzet! Az iméut eklatras bizonyítványt adatai gyomolatlansággal! Jaj nekem magyar ípar, kereskedelem és nemzetgazdaság! Lenyomtatva, porban kell saját területeden tengődnöd! Kalodában való, vagyis léss! Örökös kárhozat van fölötted kimondva! Nem vagy hivatalos élni, veszed kell! Tisza, ki luzamos ideig diühös ellene volt Deaknak s a 67-iki kiegyezésnek, azon férfiu, kit a bihari pontok tetek nevezettség, a melyben a közösiség napnál világosabban el látatkozva! Most meg azon kevesek szeméiről is lejelöl a halog, kik e férfuban a honmentő ismertetők föl, és kik kétségsé vontak ravasz kétségnyegű. A doctrina mind ebből fog, hogy Tisza Kálmán s éven át báránybőrbe öltözött farkas volt! — A 67-iki egyezség létrehozását nem kárhozhatjuk annyira, mivel Deak annak hibás voltánál fogva nem sejtette ama szomorú tapasztalatokat, melylyel mi azóta gazdagodunk; de egy Tiszát — aki velünk együtt álltunk annak karos és nemzetünk fejlődésére hátrányos volt!

Az egyezség megkötöttét ugyan, de meg teljesen létre nem jött; mennyiben az újszülöttet a törvényhozó testület elé hozandják. Képviselők, a nép választottjai! Programbeszédük fejtecskor majd mindannyian az önálló vánterület és független magyar jnybank föllállítását hangelyozták, minél fogva a választók bizalmával fölruháza lettek. Önöknek szent kötelességük — ha csak választóik bizalmával visszalátni nem akarnak — tett ígértöket bevaltani, ezen az országot érvénybe hozni az egyezség ellen, a mint megígérték volt, most lelkiismeretesen, elszántan sikra lépni! Hallották, hogy a beteg nemzet mely álmalból fölébredve, kijózanodva, kinyögte, hogy az eddig átélt viszontagságok daczára élmi akar! Ismerik önök jól a közhangulatot, a közvéleményt! Uraim, képviselők! Fontolják meg, hogy vérzik a nemzet; ne hagyják elvérzeni! Még van mód a veszeljt fejünk fölött elharítani, ez 1-3-oztben önökön áll! — Ne engedjék, hogy Árpád nemzedéke rab módjára lebilincselve, megkötve és kalodazva, és egyik szent jogától megfosztva legyen majdan kénytelen 1000 éves fennállásának ünnepeit megülni. — r-z.

Duna Földvár, máj. 9.

Szorongatott kebelrel néztünk a bécsi tárgyalások eredményének eleje. Most midőn hazánk jövője felett tanácsokztak országos ügyeink vezetői, most midőn az forgott kérdésben, hogy tovább is osztrák járom alatt tartssuk-e nyakunkat, vagy pedig önállósítsuk nemzetgazdasági működésünket? midőn önművelésünk, íparunk és kereskedelmünk végekpeni tönkretjárásától megmentéséhez elérkezett az alkalom, nem esoda, hogy minden önértés polgár még de olyanok figyelem is, kik különben politikai életünk iránt közönytven viseltek, a bécsi tárgyalások felé irányult.

Azonban szomorú tapasztalat értünk. A kormánypart legbuzgóbb hívei is, kik eddig vakon bíztak Tiszában, mint a hon Messiasában (mi függetlenségét elvük, ma a tárgyalások kezdetén nem jó eredményt jóslhatunk) csalakoztak reményeikben. Mert ki is hitte volna, hogy Tisza Kálmán, ki nyolcz éven át legnagyobb hűvel küzdött a nemzet önállósága és függetlensége mellett és kormányra jutása alkalmával is még azt állította, hogy elveit nem adta fel és érvényesíteni is fogja azokat, ha erre az idő elérkezik, és csak így biztosíthatott magának oly nagy többséget, a helyett, hogy az osztrák járom alól felszabadítsón, még a 67-es közösiség kiegyezésével sokkal kárhozatóbb egyezséget kötött részünknek, és alkotmányellenes módon és iszegtetés által pressiót akar gyakorolni, hogy a 67-es kiegyezésnél reánk nézve még nehezebb járom ismét tíz évre még súlyosabb feltételekkel felvegyük?

Látszólagos kedvezményeket, melyeket az osztrákok szinlett nagylelkűséggel koncizként dobtak oda neki, mutat majd föl nagy vívmányként. — És mindezt az osztrák sajtó guynyal és kárörömmel hirdetrálja, hazánk kárhozatos sorsa iránti fájdalomunkat még inkább szítva, és diadalittas megeledéssel dícséri minisztereket kitartó szívósságát. Mit szolljunk azonban mi mindehhez? Mit mondjunk arra, midőn a kormány egy felhivatalos közölye a „Hon”, mely különben a kiegyezéssel

egészben nincs megelegetve, más vigaszt nem tud nyujtani olvasóinknak, minthogy biztosítja őket, „hogy a quota nem lesz felemelve.” — Midőn a sajtó legnagyobb része a kormány pártfogása alatt alias szolgálkúsággal, hivatásával egészen ellenkező irányu ferde tanokat terjeszt a közönség között? Midőn a haza javának előmozdítására irányuló lelkesedést a polgárságnak és az ifjuság zömének kicsinyisével említi?

Megvetéssel kell az ilyenek irányában viseltetnünk, mint általában mindazok iránt, kik pulya szolgálkúságból magán vagy más érdekeket a haza érdekeinek alárendelnek.

Kis vizsgálatunkra szolgált még, hogy az új kiegyezés, mely nemzetünk életére jelentős vékdepni kioltásával fenyeget, még nem vált ténynyé. Még van idő a veszeljt elharítani! A népképviselőtlen van a sor! Ennek áll még csak hatalmában a szegénytelen kiegyezés ellen tiltakozni és a nép jogos követelését, mely az „önálló nemzeti bank” és „önálló vánterület” mellett nyilvánul, érvényre hozni. Választó kerületünk el is várja képviselőjétől Szeviczey Ödön urtól, hogy ez irányban fog működni, mert csak így tolmácsolhatja híven választóinak egyhangú véleményét és akaratát.

Reményem, hogy most nem fogunk csalakozni népképviselőinkbe helyezett bizalmunkban, mert ha most is elmulasztánk alkotmányos kötelességüket a haza érdekében gyakorolni, attól kell tartanunk, hogy nem bírják ki a reánk erőszakolt terheket azt alkotmányellenes uton kell majd magunkról lerázni.

Staubert Antal.

Nyílt válasz Papp Gyula ügyvéd urnak Füleken.

Ön engem egy május 7-én az „Egyetértés” hasábjain megjelent nyílt levelben, egy az önálló bank- és vődván tárgyában ősz hivatkozó értekezletre felszólított, s ha csak ennnyiből állt volna felszólítás, azt örömetem keltett volna tekintetben, különösen a bécsi minden nélküli egyezkedések után. On azonban e kivánásánál meg nem állapodván, felszólításában oly passusokba bocsátozott, hogy nékem egy párt különbség nélküli értekezlet összehívását lehetetlennek tette. Ugyanis azt írja, hogy én egy taktikázó kormány pártjeltöltő voltam — holott én épen oly jól tudja, mint mindenki Nógrádban, hogy én sem a taktikázó, sem a nem taktikázó kormány jelöltje nem voltam, sőt inkább a jelöltiséget egyrészt azért vállaltam, hogy valahára e kerület képes legyen saját jelöltjét meg is választani, s a menyiben ezen választás nem mentesülös s sértő reám, mint tisztelt választóimra, azt teljes mértékben visszautasított. Van még más észrevétel is felszólítására, és annak politikájára. Ha valaki közös politikai akcióra szólít fel egy más politikai pártot hozatkozó, helyes-e? tapintatos-e akkor oly nagy szavakkal hangoztatni, s fentartani külön állását? — lehet-e egy közleledni?

Végre mi illeli felhívása azon passusát, midőn reprodukálni akarja programom, miután arról ön hallani sem akart, nem csudálom, ha sem azon sorrendben, sem nem azon módon mint azt tettem, adja elő, pedig lassu politikai mozanatoknál, az idő sorrend, és a mód is nehé lényegű válek, hiszem azonban, hogy minden négyülés, minden nagy hangok nélkül, el fogom találni az utat, hogy tisztelt választóim megelegetését kiérdemljem.

Üdvözlettel

Károlyi János, orsz. képviselő.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház mai ülésén folytatta a tegnapi félben hagyott zárszámadási bizottság jelentésének tárgyalását. A tárgyalás folyamában Csávozszy Lajos a Kerkapoly által megvárosolt Kund-féle telek ügyében a zárszámadási bizottság jelentése ellenében megtagadta a föllmentést, s ezen értelemben határozati javaslatot nyujtott be. Beszédében kiemelte azon lelkiismeretlen gazdálkodást, melyet a múlt kormányok elkövettek, behozonyította, hogy a telek megvásárlása által, mely a törvényhozás tudta és belegegyezés nélkül történt, az állam határozott kárt szenvedett. Csávozszy után Széll miniszter szólott, elődített védelmezni iparkodott, de habár minden található érvel felhozott szósorára beszédében: a tény állása oly világos, hogy azt védenie egyáltalán nem sikerült. Széll után Zsedényi Ede megróta a volt pénzügyminiszter gazdálkodását, és hivatozott még egyéb visszaélésekre, melyek elkövetettek. Szólottak még pártunk részéről e tárgyhöz Irányi, Simonyi János és Madarász József. Mindhárom élénken hangoztatták, hogy a volt pénzügyminiszter eljárása határozottan az alkotmányosság eljáráse utközik, s a felmentést megtagadva pártolták Csávozszy határozati javaslatát. Irányi különösen kiemelte, hogy a jelen pénzügyminiszter Kerkapoly védelmére oly érvekkel él, melyeket csak azon buzgósság menthet, melylyel előde iránt viseltetik, de az általa használt érvek az alkotmányossággal meg nem egyeztethetők.

A bizottság határozati javaslata mellett az előadón kívül szólottak a kormány párt részéről Plachy Tamás, ki balközépi korában Tóth Vilmost, egy csekélyebb jelentőségű hatalmi tulkapása miatt, mi csak egy megérte érintett, vád alá kívánta helyezni, egy látszik a Kerkapolyi melletti ügyvédekkel akarja meaculpáját kifejezni s akkori alkotmányos eljárásának érdemét elhomályosítani. — Szólt tovább Prieleszky Tádé, ki a legkevesbé ide tartozó példákkal akarja a volt pénzügyminisztert védelmezni, az előhozott példait oly szerencsétlenül választotta, hogy azokkal maga ellen bizonyított.

Czavolkerky Le

